

Наслеђе

51

Наслеђе **51**

ЧАСОПИС ЗА КЊИЖЕВНОСТ, ЈЕЗИК, УМЕТНОСТ И КУЛТУРУ
Journal of Language, Literature, Arts and Culture

ГОДИНА XIX / БРОЈ / 51 / 2022
YEAR XIX / VOLUME / 51 / 2022

СПОМЕН-МУЗЕЈ ЖРТАВА ХОЛОКАУСТА У ОПУСУ ДАНИЛА КИША

Приредили

Александра Чебашек, истраживач-приправник
Др Драган Бошковић, редовни професор

THE MEMORIAL MUSEUM OF THE HOLOCAUST VICTIMS IN THE OEUVRE OF DANILO KIŠ

Edited by

Aleksandra Čebašek, junior researcher
Prof. Dragan Bošković, PhD, full professor

ФИЛУМ

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

САДРЖАЈ

Радмило Н. Маројевић ИДЕНТИФИКАЦИЈА ГРАМАТИЧКИХ ОБЛИКА КАО ЛИНГВОТЕКСТОЛОШКИ ПРОБЛЕМ (НА ГРАЂИ ЊЕГОШЕВОГ <i>ШЋЕПАНА МАЛОГ</i>)	9–25
Мирјана М. Стакић ИЗГЛЕД И КАРАКТЕР ЧОВЕКА У ФРАЗЕОЛОГИЗМИМА СА ЗООНИМСКОМ КОМПОНЕНТОМ <i>ЗМИЈА И/ИЛИ ГУЈА</i>	27–44
Сања М. Кример Габоровић СЕМАНТИКА СРПСКИХ ПРИДЕВА ЗА ЈЕДАНАЕСТ НЕОСНОВНИХ БОЈА (<i>БОРДО, ТИРКИЗНА, ЗЛАТНА, БЕЖ, СРЕБРНА, ТЕГЕТ, ОКЕР, ЛИЛА, ЦИКЛАМА, КРЕМ И ПИНК</i>)	45–64
Александар М. Новаковић МИШЉЕЊЕ СТУДЕНАТА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ О ПОТРЕБИ УВОЂЕЊА ПРЕДМЕТА <i>СРПСКИ ЈЕЗИК</i> У АКРЕДИТОВАНЕ СТУДИЈСКЕ ПРОГРАМЕ	65–79
Sanja R. Josifović Elezović HUMOUR IN ADULT FOREIGN LANGUAGE INSTRUCTION: PERCEPTIONS OF STUDENT-TEACHERS FROM A TEACHING FACULTY	81–96
Сузана С. Марковић УТИЦАЈ МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА НА РЕАЛИЗАЦИЈУ ГОВОРНОГ ЧИНА КОМПЛИМЕНТИРАЊА КОД НЕИЗВОРНИХ ГОВОРНИКА ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА	97–114
Katarina M. Ivanović PREPOSITIONAL POLYSEMY – RADICAL OR MODERATE?	115–126
Diletta Comunello I VERBI SINTAGMATICI IN PARLANTI DI ITALIANO L1, L2 E BILINGUI: UN'INDAGINE SPERIMENTALE	127–140
Višnja I. Krstić RENDERING PUNCTUATION: MILOŠ CRNJANSKI'S <i>SEOBE</i> IN MICHAEL HENRY HEIM'S TRANSLATION INTO THE ENGLISH LANGUAGE	141–153
Оља Р. Перишић Арсић ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ПРЕВОДНИХ ЕКВИВАЛЕНАТА У БИЛИНГВАЛНИМ РЕЧНИЦИМА НА ПРИМЕРУ ЛЕКСЕМЕ СТРАНАЦ	155–168
Ольга А. Трапезникова ОБРАЗНЫЕ СРЕДСТВА ВЫРАЖЕНИЯ АВТОРСКОГО ПРИСУТСТВИЯ В ДРЕВНЕРУССКОМ ТЕКСТЕ (НА МАТЕРИАЛЕ „СЛОВА О ЗАКОНЕ И БЛАГОДАТИ” МИТРОПОЛИТА ИЛАРИОНА, „СЛОВА НА АНТИПАСХУ” И „СЛОВА НА ПАСХУ” КИРИЛЛА ТУРОВСКОГО)	169–183
Предраг З. Петровић ХРИШЋАНСКИ АСПЕКТИ ПОЈМА <i>ИПОСТАС (ЛИЧНОСТ)</i> У БИБЛИЈСКИМ СПИСИМА	185–196

Ива Г. Тешић ОБРИСИ СУМАТРАИЗМА У МИСТИЧНОЈ НОВЕЛИ <i>ЛУНАР</i> ЈОСИПА КУЛУНЏИЋА	197–210
Данијела Б. Васић ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ МОТИВ ЗМАЈЕУБИСТВА У ЈАПАНСКОМ МИТУ И ЛЕГЕНДИ	211–224
Јелена Ђ. Марићевић Балаћ ФИЛМ <i>ЗАТОИЧИ</i> (2003) ТАКЕШИЈА КИТАНА У КОНТЕКСТУ ЈАПАНСКИХ И СРПСКИХ ОБРЕДА И ОБИЧАЈА	225–236
Горан Т. Гаврић СИНТАГМАТСКА И ПАРАДИГМАТСКА ОСА ДАНТЕОВОГ <i>ПАКЛА</i> И ФИЛМА <i>КУЋА КОЈУ ЈЕ ЏЕК САГРАДИО</i>	237–257
Милена Р. Нешић Павковић СТРАТЕГИЈЕ ПОТИСКИВАЊА КРИВИЦЕ И КРИТИЧКО СУОЧАВАЊЕ С НАЦИСТИЧКОМ ПРОШЛОШЋУ У РОМАНУ <i>У СЕНЦИ МОГА БРАТА</i> УВЕА ТИМА	259–274
Марина М. Петровић Јилих ЖИВОТ И МОЋ: ЛИК АРНОЛДА КРАУСХАРА У РОМАНУ <i>ТУЦАЊЕ КАМЕНА</i> КЛЕМЕНСА МАЈЕРА	275–286
Неда М. Мандић СТОХАСТИЧКА ФУЗИЈА ПОСТХУМАНОГ ИДЕНТИТЕТА КОНЦЕПТ СУБЈЕКТИВНОСТИ У РОМАНУ <i>ПРОБНА ФАЗА</i> ТОМАСА ПИНЧОНА	287–301
Игор Ђ. Цвијановић АПОКАЛИПСА У ПОЕТИЦИ НИКА КЕЈВА: ОД ТУПЕЛА ДО ЖЕНЕВЕ	303–317
Јована С. Павићевић ИНТЕРТЕКСТУАЛНО ЧИТАЊЕ ДРАМЕ <i>ЖУДЊА</i> САРЕ КЕЈН	319–332
Ана М. Вујовић АКТЕРИ ФРАНЦУСКОГ КУЛТУРНОГ УТИЦАЈА У СВЕТУ	333–347
Марија М. Ђирић МУЗИКА У СРПСКОМ АНИМИРАНОМ ФИЛМУ У ПЕРИОДУ 1949–1969.	349–363
Жељка З. Пјешивац ДЕ/РЕ-СТРАТИФИКАЦИЈЕ КАО МОДЕРНЕ ТЕХНИКЕ РЕСТАУРАЦИЈЕ: <i>FONDAZIONE QUERINI STAMPALIA</i> (ВЕНЕЦИЈА, 1963) КАРЛА СКАРПЕ	365–379

СПОМЕН-МУЗЕЈ ЖРТАВА ХОЛОКАУСТА У ОПУСУ ДАНИЛА КИША

Александра В. Чебашек
ЛИКОВИ ИЗ *РАНИХ ЈАДА*
(ОСИМ ЕДУАРДА САМА, МАЈКЕ И СЕСТРЕ) 383–391

Јована Д. Костић
ЛИК ЕДУАРДА САМА У *ПЕШЧАНИКУ* 393–397

Верка Г. Карић
МАЈКА, СЕСТРА У *ПОРОДИЧНОМ ЦИРКУСУ*
(*БАШТА, ПЕПЕО, ПЕШЧАНИК, РАНИ ЈАДИ*) 399–404

Нина М. Петровић
ЛИКОВИ ИЗ *ГРОБНИЦЕ ЗА БОРИСА ДАВИДОВИЧА*
(ХАНА КШИЖЕВСКА И БАРУХ ДАВИД НОЈМАН) 405–412

Теодора С. Илић
ЛИКОВИ ИЗ *КИШОВИХ ДРАМА* 413–420

Катарина С. Лазић
ЛИКОВИ ИЗ *ГОЛОГ ЖИВОТА* 421–427

ПРИКАЗИ

Јелена Н. Арсенијевић Митрић
ХЕРМЕТИЗАМ У КОНТЕКСТУ ЛИРИКЕ СТАРОГ ВЕКА 429–431

Милица А. Кандић
АПОКАЛИПСА СУТРА: ТЕОПОЕТИКА, ПОЕЗИЈА
И ОДГОЂЕНА АПОКАЛИПСА 433–438

Милица М. Михајловић
У ЧАСТ ЈОРДАНИ МАРКОВИЋ 439–446

Ана М. Јањушевић Оливери
СИНТАКСИЧКЕ ТЕМЕ – ИЗ НОВОГ УГЛА 447–451

АУТОРИ НАСЛЕЂА

Оља Р. Перишић Арсић¹
Универзитет у Торину

ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ПРЕВОДНИХ ЕКВИВАЛЕНАТА У БИЛИНГВАЛНИМ РЕЧНИЦИМА НА ПРИМЕРУ ЛЕКСЕМЕ СТРАНАЦ

У раду ћемо се бавити диференцијацијом преводних еквивалената у српско-италијанским билингвалним речницима на примеру лексеме *странац*. Традиционални билингвални речници не дају довољно простора разграничавању преводних еквивалената, спорадично присутних у примерима који су често недовољни у сврху семантичко-функционалне генерализације којом би се корисници речника који нису матерњи говорници водили у њиховој примени (Марело 1989). Поћи ћемо од билингвалних речника за српски и италијански језик и три преводна еквивалента речи *странац*: *straniero*, *estraneo* и *forestiero*, да бисмо преко паралелних и једнојезичких корпуса покушали да дефинишемо поље њихове примене као неопходну смерницу у разумевању свих конотација речи и њихове употребе у контексту. Циљ је да се на пољу билингвалне лексикографије за српски и италијански језик испита ефикасност корпусне методологије (*corpus-based*) у диференцијацији различитих преводних еквивалената једне лексеме и тиме потврди значај контекста у дефинисању посебно полисемичне лексике. Биће дат предлог лексикографске микроструктуре за одредницу *странац* која може послужити као модел разграничавања полисемичне лексике у овој језичкој комбинацији.

Кључне речи: превођење, лексема „странац”, билингвални речници, корпуси, српски, италијански

1. Увод

Проблем разграничавања блиских синонима у билингвалним речницима предмет је студија које истражују лексички анизоморфизам (Марело 1989, Тен Хакен 2016, Камински 2016, Лиу 2000, Ђакома 2016, Маргалитазе, Мелазе 2016, Шипка 2015, Де Чезарис 2018), без значајних истраживања за италијанско-српску и српско-италијанску језичку комбинацију. Изузимајући научну терминологију, потпуне еквивалентности међу речима готово да и нема, имајући у виду различите конотације речи, прагматику и колокације. У највећем броју случајева реч је о парцијалној еквивалентности (Згуста 1971). Уколико једној лексеми првог језика (J1) одговара више лексема другог (J2), може се говорити о вишеструким еквивалентима (*multiple equivalents*, Шипка 2015) или

1 olja.perisic@unito.it

дивергенцији тј. о више парцијалних еквивалената од којих сваки покрива само један сегмент значења изворне лексеме (Костић Томовић 2017).

На лексикографском нивоу поставља се дакле питање представљања ове врсте лексике на основу семантичког или на основу дистрибуционог/функционалног критеријума (Адамска-Салаџиак 2014). На основу првог критеријума реч се одређује као значењска целина, *unit of meaning*, док се други критеријум односи на њен преводни потенцијал, *unit of translation* (Тоњини Бонели 2001). У стварности оба ова критеријума требало би да нађу своје место у двојезичким речницима кроз систематизацију речи у односу на њихов семантички потенцијал, али и кроз увид у њихово коришћење у контексту на основу конкретних примера, у форми кратког израза или реченице.

Бројне студије у оквиру корпусне лингвистике упућују на значај контекста у разграничавању блиских синонима на основу анализе колоката тј. речи које се налазе у непосредном контексту тражене речи (Тоњини Бонели 2001, Аткинс и Рандал 2008, Адамска Салаџиак 2010). Колокати су речи које се са мањом или већом фреквентношћу појављују у контексту тражене речи, те имају одлучујућу улогу у одређивању њеног значења и дефинисања поља примене у различитим регистрима и на различитим нивоима комуникације (Синклер 1991, Синлер, Џонс, Дали 2004). Анализом колоката дакле утврђује се склоност речи да се везују за речи које могу припадати истој семантичкој групи (*semantic preferences*), као и позитивна или негативна конотација као део њиховог семантичког потенцијала (*semantic prosody*) (Синклер 2004, Лоу 1993). Корпуси такође нуде богату грађу која је извор из којег се, узимајући у обзир циљну групу корисника, могу преузети одговарајући примери коришћења речи у различитим контекстима. И поред свих наведених примера који јасно указују на важност и неопходност коришћења корпуса у лексикографске сврхе, пракса показује да они још увек нису довољно искоришћени, посебно у области билингвалне лексикографије. Разлог томе треба тражити и у недостатку или недовољном броју репрезентативних преводилачких (паралелних корпуса) чак и за веће светске језике (Гранџер 2018).

Вишегодишња пракса у дидактици и превођењу показује да у случају парцијалне еквивалентности многи билингвални речници практикују набрајање еквивалената (*enumeration strategy*, Шипка 2015) уз евентуално навођење неколицине примера њихове употребе. Ови примери сами по себи нису довољни у сврху семантичко-функционалне генерализације којом би се корисници речника водили у њиховој примени (Марело 1989). Да бисмо указали на овај недостатак и покушали да понудимо могуће решење за његово превазилажење у раду ћемо се бавити лексемом *странац* у српско-италијанским речницима која са становишта говорника српског језика трпи усложњавање у преласку на италијански језик (*straniero, forestiero, estraneo*). С обзиром на то да, као што ћемо видети, речници које имамо на располагању ни на један начин не разграничавају ове три лексеме, корисник може стећи утисак да се

ради о синонимима, иако нам и теорија и пракса говоре да истинских и потпуних синонима готово да и нема.

Из свега наведеног намеће се питање која врста информација је неопходна изворном говорнику српског језика који учи италијански језик да би уочио значењске разлике ове три лексеме и успео да их успешно користи у комуникацији. У тражењу одговора на ово питање биће анализирани једнојезички речници као и језички корпуси (монолингвални и паралелни) за српски и италијански језик.

Циљ рада је да се испита ефикасност корпусне методе (*corpus-based*) на пољу билингвалне лексикографије за српски и италијански језик у диференцијацији различитих преводних еквивалената једне лексеме и тиме потврди значај контекста у случају парцијалне еквивалентности. У закључку ће бити дат предлог лексикографске микроструктуре одреднице *сѝранац* у српско-италијанским речницима који би могао послужити као модел разграничавања преводних еквивалената у овој језичкој комбинацији.

2. МЕТОДОЛОГИЈА

У првом делу рада биће анализирана одредница *сѝранац* у билингвалним речницима (српско-италијанским). Изузимајући из анализе церна издања речника или она намењена ученицима основних и средњих школа, као и речнике стручних термина, у превођењу са српског на италијански језик на располагању имамо *Српско-италијански речник* (Косовић 2002), који постоји и у дигиталној верзији (www.srpskijezik.com), и *Хрватско-италијански рјечник* (Деановић, Јернеј 1994).

У другом делу биће анализирана значења три италијанска еквивалента (*straniero, estraneo, forestiero*) у једнојезичким италијанским речницима (Il Sabatini Coletti, Treccani, Garzanti, Hoepli²), доступним и у дигиталној верзији. Ови речници могу прецизније појаснити семантичко поље и примену анализираних речи која ће даљом анализом у корпусима бити проверена и додатно прецизирана.

У циљу корпусне анализе биће коришћени корпуси доступни на платформи *Sketch Engine* (<https://www.sketchengine.eu/>): једнојезички корпус за српски, *SrWaC 1.2*, италијански језик, *ItTenTen16*, као и паралелни корпус српско-италијански *OPUS2*.

Корпус *SrWaC 1.2* (Љубешић, Клубичка 2014) једнојезички је корпус српског језика који садржи текстове различитих тематика преузете са интернета и броји око 476 милиона речи. Италијански корпус *ItTenTen16* (Јакубичек и др. 2013) је истог типа тј. садржи текстове преузете са интернета и броји 4,9 милијарди речи.

Паралелни корпуси омогућавају преглед оригиналног текста и његовог превода на један или више језика. Српско-италијанска верзија

2 У избору савремених речника италијанског језика водили смо се препорукама званичне институције за италијански језик “Accademia della Crusca”, <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/dizionari/6225>

корпуса *OPUS2* броји око 13,9 милиона токена и садржи углавном преводе титлова за филмове (OpenSubtitles2011) из једне од већих колекција текстова присутних у оквиру овог пројекта (Тиедеман 2012). У овом случају реч је о једином паралелном корпусу који имамо на располагању за српско-италијанску језичку комбинацију, те је као такав узет у обзир са свим својим лимитима почев од самих превода и преводаца о којима, по речима аутора ове платформе, не постоје прецизни подаци.

3. СТРАНАЦ У РЕЧНИЦИМА И КОРПУСИМА

3.1. Странац у речницима српског и италијанског језика

У првом делу анализе посматрамо преводе које сваки од анализираних билингвалних речника нуди за именицу *странац*:

- [1] Српско-италијански речник, М. Косовић
странац, -нца (ген. пл. странаца) m straniero m; forestiero m; estraneo m.
- [2] Хрватско-талијански рјечник, М. Деановић – Ј. Јернеј
stranac, -nca m straniero, forestiero; estraneo; *hist. meteco; promet* ~ -ã movimento forestieri.

При коришћењу српско-италијанског речника матерњи говорник српског језика може се наћи пред дилемом који од понуђених превода да изабере у одређеном контексту јер се намеће питање да ли све три речи имају потпуно исто поље примене. Сама реч *странац* у српском језику има више нијанси значења, па сматрамо да би било корисно поћи од сваког појединачног значења у даљем тражењу еквивалента у италијанском језику. У једнојезичким речницима српског језика ова реч обухвата два значења:

1. човек који није поданик или грађанин оне земље у којој се налази, туђинац, иностранцац.
2. човек који није овдашњи, који је из другог места, града, туђ по нечему средини у којој се налази, непознат човек, онај који је туђ по духу, по схватању онима међу којима живи.

Уколико основни преводни еквивалент речи *странац* > *straniero* упоредимо са значењима изворне лексеме уочавамо да се на семантичком нивоу значење обе именице подударе. То је лако утврдити консултовањем италијанских једнојезичких речника:

[*Treccani*]

1. Di altri paesi, di altre nazioni [из других земаља, из других нација]
2. Estraneo [туђ]

Блиски синоними лексеме *straniero* у италијанском језику су *forestiero* и *estraneo* за које је даљом анализом неопходно утврдити специфичности контекста на основу којих се њихово значење може прецизирати и одвојити од основне лексеме.

Прелазимо на анализу једнојезичких речника за италијански језик под одредницом *forestiero*.

[*Treccani*]

Persona che non è nativa del luogo in cui si trova, né ha in esso stabile residenza, ma è venuta da altra città o da altra nazione per trattenervisi per un tempo più o meno breve, o come turista [Особа која није родом из места у коме се налази, нити у њему има стални боравак, већ је дошла из другог града или државе да би се ту задржала дуже или краће време или као туриста].

Речник *Treccani* ставља нагласак на привремени боравак (дужи или краћи) неке особе у другом граду или држави који може бити и туристичке природе, док се, међутим, архаично и књижевно значење речи које препознају матерњи говорници не појављује у овом, али ни у осталим речницима италијанског језика које смо анализирали (*Garzanti, Il Sabatini Coletti, Hoepli*). Управо на ово значење би било неопходно указати матерњим говорницима српског језика који немају искуство нити сензибилитет матерњих говорника.

Лексема *estraneo* користи се у италијанском језику и као придев и као именица. За потребе овог рада узето је у обзир њено именичко значење.

[*Treccani*]

1. Nell'uso ant. o poet. (per lo più nelle forme estranio, estrano), straniero, forestiero [књижевна и архаична употреба, синоним *straniero, forestiero*]

2. a. Che non ha relazione di sangue né altro rapporto con la persona che parla o con le persone di cui si parla. [особа која није ни у каквом крвном или другом сродству са особом која говори или са људима о којима је реч] b. che, o chi, non fa parte di una società, di un ambiente, o non è autorizzato a entrare in un luogo [онај који не припада одређеном предузећу, амбијенту, или тамо нема приступ]

Остали анализирани речници наводе још једно значење ове речи, значајно у целовитом сагледавању њене семантичке вредности и поређењу са српском лексемом:

[*Il Sabatini Coletti*]

3. Assente, indifferente [одсутна, индиферентна особа]

[*Garzanti*]

4. Persona sconosciuta [непозната особа]

Из ових примера може се закључити да се значење речи *estraneo* изједначава са значењем речи *странац* у једнојезичким речницима српског језика које смо претходно означили бројем 2. Реч је дакле о особи која је туђа амбијенту у којем се налази и којем на неки начин не припада.

У сврху даље анализе, провере и евентуалног проширења значења свих еквивалената, прелазимо на претрагу паралелних и једнојезичких корпуса оба језика.

3.2. Странац у једнојезичким и двојезичким корпусима

Претраживањем паралелног корпуса *OPUS2* на *Sketch Engine* за именицу *странац* проналазимо не само примере сва три преводна еквивалента наведена у билингвалним речницима, већ и именицу *sconosciuto* [незнанац] коју смо пронашли у једнојезичком италијанском речнику *Garzanti*:

лексема „странац”	преводни еквивалент	број резултата
	straniero	35
	forestiero	11
	estraneo	31
	sconosciuto	27

Табела 1. *OPUS2*, фреквентност преводних еквивалената лексеме „странац” у паралелном корпусу

Резултати указују на то да именица *forestiero* има мању фреквентност у односу на остале синониме, што такође може указати на њену архаичну употребу на коју, подсећамо, не упућују једнојезички речници које смо консултовали. Извори из којих су ексцерпирани примери углавном су текстови религијског карактера или цитати из *Библије* на шта указују и сами колокати готово ван употребе у савременом језику *bonatenenti*, *organari* [арх. власници некретнина, оргуљари]. У актуелној употреби реч означава странце ходочаснике у света места или туристе/посетиоце у неким видовима туризма.

<S> Jas am stranac ovde. </S>	<S> Anch' io sono un forestiero . </S>
<S> Jedan stranac . - koga je serif doveo da pazi na nas. </S>	<S> Il forestiero . </S><S> - Quello che è venuto in prigione a guardarci. </S>
<S> Stranac je. </S>	<S> È un forestiero . </S>
<S> Zato jer je to bio njegov grad, a ja sam bio stranac . </S>	<S> Perché era la sua città e io ero un forestiero . </S>
<S> Ja sam ovde stranac . </S>	<S> mi dispiace che vi siate offeso. io sono forestiero . e non _ mia abitudine provocare la gente senza ragione. </S>
<S> Taj stranac je nahuškao jedne na druge. </S>	<S> Il forestiero semina la discordia. essendo estratto in mezzo alla notte! </S>
<S> Taj stranac je preuzeo ceo moj hotel i izbacio dobar, pošten i pristojan narod u noć. </S>	<S> Il forestiero si impadroni di lui, e sloggiò gente rispettabile! </S>
<S> Stranac je sve zavadio jedne sa drugima. </S>	<S> Il pastore dice il forestiero ha seminato l' inimicizia. </S>
<S> Stranac si. </S>	<S> Mi interessa molto sapere, visto che sei un forestiero . </S>
<S> Stranac si. </S>	<S> Mi interessa molto sapere, visto che sei un forestiero . </S>
<S> Je li dolazio kakav stranac i tražio posao? </S>	<S> - Un forestiero vi ha chiesto lavoro?. </S>

Илустрација 1. *Sketch Engine*, резултати претраге паралелног корпуса *OPUS2*: *странац* > *forestiero*

Анализом контекста речи *estraneo*, долази се до закључка да се у већини случајева не ради о странцима, већ о непознатим особама или о емотивном стању у коме видимо себе или друге људе као отуђене. Реч је о стању човека који има осећај неприлагођености и (ментално) је удаљен од околине, што се јасно види из појединачних примера.

Još ste mi stranac , ali to nije važno.	Lei è un estraneo per me, ma questo non importa.
Hoskins nije stranac .	Hoskins non è un estraneo .
Znajući koliko ću biti nervozna kao stranac u novoj kući znajući koliko je važno da se osećam prihvaćenom tako je ljubazno od vas što ste moje prve trenutke ovde učinili tako toplim, veselim i ugodnim.	Sapendo quanto dovevo essere nervosa::: ... un' estranea in una nuova casa e quanto ci tenessi a sentirmi accettata siete stati tanto gentili a rendere i miei primi momenti qui così calorosi e gradevoli.
To je bilo ... to je bilo kao ... ona je bila stranac .	Sembrava un' estranea .
Stranac ?	Chi sono, un estraneo ?
Kao da je bio neki stranac .	Guardai mio marito che dormiva accanto a me, e mi sembrò un estraneo .
Od danas na dalje postaćeš stranac jednom od svojih roditelja.	Da questo momento sarai un' estranea per uno dei tuoi genitori.
I ja sam ovde stranac .	Anch' io sono un' estranea qui.

Илустрација 2. *Sketch Engine*, резултати претраге паралелног корпуса *OPUS2*: *сѝранац* > *estraneo*

Прелазимо на једнојезичке корпуре, чија претрага омогућава разграничавање блиских синонима преко колоката, али и даје могућност ексцерпирања аутентичних примера из корпусне грађе, у сврху илустрације сваког од појединачних значења речи.

Претрагу монолингвалног корпуса на *Sketch Engine* вршићемо преко функције *Word Sketch* којом се систематизују и приказују колокати једне речи у односу на њихову граматичку функцију у реченици. Резултати могу бити приказани по фреквентности или по „јачини колокације” (*score*). Висока вредност *score* показује да се ради о колокатима који се чешће везују за тражену реч, на супрот нижим вредностима које указују на то да се пронађени колокат везује и за бројне друге речи у контексту. Следи приказ придева, генитивних конструкција и глагола у непосредном окружењу речи *сѝранац*.

Придеви	<i>ѝошѝун, насѝањен, ѝродаѝ (сѝранцима), Камѝјев, ѝајансѝивен, мѝѝериозан, добронамеран, наѝурализован, неѝуђен, ѝоѝалан, ѝреѝиранѝ (као сѝранци) итд.</i>
Глаголи (уз именицу <i>сѝранац</i> у функцији објекта)	<i>доводѝѝи/довесѝѝи (сѝранце), анђажоваѝѝи, ѝривлачѝѝи, уђосѝѝѝи, мрзѝѝѝи, сресѝѝѝи, ѝривуђѝѝи, ѝпознаваѝѝи, кривѝѝѝи, ѝреѝѝираѝѝи, заѝослѝѝѝи, дочекиваѝѝи итд.</i>
Генитивне конструкције	<i>Леђѝја сѝранаца, боравак сѝранаца, у рукама сѝранаца, нођење сѝранаца, заѝошљавање сѝранаца, власниѝѝѝво сѝранаца, довођење сѝранаца, ѝроѝеривање сѝранаца, долазак сѝранаца итд.</i>

Табела 2. *SrWaC 1.2*, резултати претраге колоката за кључну реч *сѝранац*

koga-što			kakav?			n-koga-čega		
dovoditi	47	7.86 ...	potpun	246	7.44 ...	legija	287	11.33 ...
dovode strance			nastanjen	11	6.7 ...	Legije stranaca		
dovesti	66	7.1 ...	prodati	30	6.62 ...	boravak	72	8.74 ...
angažovati	20	6.39 ...	prodato strancima			ruka	115	8.1 ...
privlačiti	22	6.18 ...	kamijev	9	6.54 ...	u rukama stranaca		
privlači strance			tajanstven	17	6.46 ...	noćenje	23	7.97 ...
ugostiti	9	6.14 ...	Tajanstveni stranac			noćenja stranaca u		
mrziti	11	6.06 ...	misteriozan	16	6.41 ...	zapošljavanje	47	7.92 ...
sresti	8	6.04 ...	misteriozni stranac			zapošljavanje stranaca		
privući	25	5.97 ...	dobronameran	13	6.17 ...	vlasništvo	78	7.86 ...
upoznavati	7	5.91 ...	naturalizovan	7	6.08 ...	u vlasništvu stranaca		
kriviti	6	5.87 ...	neupućen	7	5.88 ...	dovođenje	33	7.81 ...
tretirati	13	5.86 ...	totalan	22	5.86 ...	dovođenje stranaca		
zaposлити	10	5.83 ...	tretirati	10	5.81 ...	proterivanje	19	7.36 ...
dočekivati	7	5.68 ...	tretirani kao stranci			proterivanja stranaca		
			naklonjen	8	5.6 ...	dolazak	53	6.96 ...
						dolazak stranaca		

Илустрација 3. *Word Sketch (SE)*, претрага колоката именице *странац* у корпусу *SrWaC 1.2*

У сврху претраживања италијанских еквивалената користимо једнојезички корпус, *ItTenTen16*, који такође садржи текстове преузете са интернета. Резултате претраге приказали смо у табелама које следе.

Глаголи (<i>straniero</i> у функцији објекта)	<i>espellere, trattenere, cacciare, regolarizzare, discriminare, sbarcare, rimpatriare, naturalizzare, arrestare, accogliere, condannare, odiare</i> итд. [протерати, задржати, избацити, регулисати, дискриминисати, искрцати се, репатрирати, натурализовати, ухапсити, прихватити, осудити, мрзети]
Глаголи (<i>straniero</i> у функцији реченичног субјекта)	[<i>lo straniero</i>] <i>si sottrae</i> , [<i>gli stranieri</i>] <i>ci invidiano, delinquono, rubano, commettono, provenienti da, privi di</i> , [<i>lo straniero</i>] <i>aggredisce</i> итд. [убегне, завиде нам, незаконито делују, краду, извршавају, долазе из, не поседују, странац напада]
Придеви	<i>residenti, minori stranieri non accompagnati, irregolari, extracomunitari, immigrati, buyer, occupati, clandestini</i> итд. [резиденти, малолетни странци без пратње, нерегуларни, странци ван ЕУ, имигранти, <i>buyer</i> , запослени, непријављени/незаконити]

Табела 3. *ItTenTen16*, резултати претраге колоката за кључну реч *straniero*

Глаголи (<i>forestiero</i> у функцији објекта)	<i>accogliere, ospitare, amare, non molestare, attirare, invitare</i> [прихватити, угостити, волети, не узнемиравати, привући, позвати]
Глаголи (<i>forestiero</i> у функцији субјекта)	<i>dimorare, giungere, recare, venire, guardare, entrare</i> [становати, стићи, упутити се, доћи, гледати, ући]

Придеви	<i>numerosi, residenti, giovani, poveri, ospiti, amici, misteriosi, ricco, curioso</i> [многобројни, резиденти, млади, сиромашни, гости, пријатељи, мистериозни, богат, знатижељан]
---------	---

Табела 4. *ItTenTen16*, резултати претраге колоката за кључну реч *forestiero*

Глаголи (<i>estraneo</i> у функцији објекта)	<i>far entrare, penetrare, tollerare, rimanere, sentire, avvicinare, aggredire, allontanare, rimanere, restare, risultare</i> итд. [ући, продрети, толерисати, остати, осетити, приближити се, напасти, отерати, резултирати]
Глаголи (<i>estraneo</i> у функцији субјекта)	<i>avvicinare, entrare, guardare, rivolgere, conoscere</i> [приближити се, ући, гледати, обратити се, познавати]
Придеви	<i>inoffensivo, malintenzionato, invadente, perfetto, indifferente</i> [безопасан, злонамеран, наметљив, потпуни, незаинтересован]

Табела 5. *ItTenTen16*, резултати претраге колоката за кључну реч *estraneo*

С обзиром на то да реч *estraneo* може бити именица и придев, у неким случајевима довела је до непрецизних резултата у корпусу, односно претражујући именицу *estraneo* добили смо и резултате у којима се ова реч јавља као придев: *materiali estranei, universo estraneo, il DNA estraneo* итд. [стани материјал, непознати/страни универзум, туђи ДНК итд.]. Из тог разлога нисмо ове резултате узимали у обзир.

Анализом свих еквивалената могла се такође уочити позитивна или негативна конотација свих анализираних речи у оба језика тј. њихова семантичка прозодија. Анализа ових резултата биће приказана у наредном параграфу.

4. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

У сврху анализе италијанских еквивалената лексеме *странац* користили смо једнојезичке речнике италијанског језика и језичке корпусе (паралелне и монолингвалне).

Анализом дефиниција у једнојезичким речницима италијанског језика уочава се потпуно подударане речи *straniero* и *stranac* у оба њена значења и у том смислу представља њен идеални еквивалент.

Са друге стране, еквиваленти *forestiero* и *estraneo* у овим речницима нису ни на један начин диференцирани, нпр. не наводи се архаична и књижевна употреба речи *forestiero*, нити психолошка компонента речи *estraneo*.

Анализом корпуса добија се јаснија слика употребе оба еквивалента тј. јасно се уочава архаичност лексеме *forestiero* захваљујући колокатима, али и ниској фреквентности ове речи у односу на остале анализиране еквиваленте.

Реч *estraneo* потврђује своје примарно значење отуђености на које међутим не упућују сви једнојезички речници италијанског језика. Речници дају предност значењу које се односи на удаљеност особе у односу на околину, неприпадање одређеном друштвеном кругу, док се емотивна компонента речи, присутна у једном од значења српске речи *странац*, боље уочава у контексту, преко корпуса.

Паралелни корпус који смо имали на располагању ограничен је на одређену врсту текстова (титлови филмова) и у недостатку других паралелних корпуса за ову језичку комбинацију, остаје да се надамо да ће реализација репрезентативних корпуса ове врсте омогућити валидније резултате на пољу превођења и лексикографије.

Анализа једнојезичких корпуса, са друге стране, дала је посебно интересантне резултате у области семантичке прозодије, односно позитивне или негативне конотације коју реч поприма у односу на своје колокате. Модерни речници за веће светске језике све чешће препознају важност и дају простор овој врсти информација, уско повезаној са прагматичним коришћењем речи у комуникативне сврхе.

Из анализе корпуса за српски језик добијамо углавном позитивну слику странца као некога кога желимо привући, упознати, угостити, иако понекад странце мрзимо, кривимо их за нешто или третирамо некога као странца чак и када то није. О странцима често говоримо у бројевима тј. колико су распрострањени на одређеном простору, често их видимо као тајанствене и мистериозне али и добронамерне, натурализоване или добростојеће тј. многе ствари су у *рукама странаца*.

За разлику од српског корпуса, италијански корпус открива нам да су странци углавном виђени у негативном светлу. Они се искрцавају са бродова, могу бити протерани, избачени, заустављени, ухапшени, осуђени. У исто време нам завиде, краду, врше кривична дела, лишени су докумената, нападају. У мањем броју случајева контекст је позитиван када се говори о натурализованим, легалним или запосленим странцима, о прихватању странаца или о висококвалификованим занимањима (*buyer*) и инвеститорима који су странци. Интересантни су примери реченичне конструкције *straniero è* [странац је], где се на прва два места налазе именице *nemico* и *risorsa* [непријатељ, ресурс]. Странци су дакле у исто време непријатељи, али и ресурси.

С обзиром на то да смо анализом показали конкретну разлику у значењу три преводна еквивалента српске лексеме *странац* (*straniero*, *estraneo*, *forestiero*) закључујемо да стратегија набрајања коју практикују билингвални речници није довољна и да ју је потребно употпунити прецизнијим информацијама.

Сматрамо на првом месту неопходним разграничавање два значења српске речи *странац* на које су нам речници и корпус примарно указали, да бисмо затим навели преводне еквиваленте за свако од појединачних значења изворне лексеме.

Полазећи од резултата претходно урађене анализе, долазимо до закључка да је именица *straniero* идеални еквивалент српске лексема *странац*, јер обухвата оба њена значења, док се осталим еквивалентима може приписати само једно од значења оригиналне лексема. Еквивалент *estraneo* одговара оном значењу речи *странац* које се односи на физичку и психичку отуђеност појединца који види себе или је виђен од других као незнанац (*sconosciuto*).

Forestiero се односи на примарно значење речи *странац*, али би у исто време било неопходно назначити да се ради о архаичној и књижено обојеној речи.

Имајући у виду све претходно написано, одредница *странац* у српско-италијанском речнику могла би бити структурирана на следећи начин, уз могућност уношења аутентичних примера који би додатно разјаснили и разграничили употребу појединачних еквивалената:

stranac: 1. становник друге државе > *straniero*; *forestiero* (архаично и књижевно обојена). 2. отуђен човек, непознат човек, туђин > *straniero*, *sconosciuto*, *estraneo*.

5. Закључак

У раду смо се бавили диференцијацијом италијанских преводних еквивалената речи *странац* у билингвалним речницима у циљу испитивања ефикасности методологије засноване на коришћењу корпуса (*corpus-based*) и потврђивања значаја контекста у дефинисању посебно полисемичне лексике.

Лексички анизоморфизам у српско-италијанској језичкој комбинацији посматрали смо на нивоу вишеструких италијанских еквивалената лексема *странац* чијем преводу билингвални речници приступају на основу семантичког критеријума (*unit of meaning*), док је у циљу њиховог разграничавања неопходно применити функционални критеријум (*unit of translation*). Корпуси омогућавају екстракцију колоката и дају могућност посматрања речи у аутентичном контексту који указује на семантичке и функционалне разлике чак и међу блиским синонимима. Корпуси такође нуде велики број примера конкретне употребе речи, те тиме дају увид у различите нијансе значења али и у појединачна преводилачка решења која су везана за шири текстуални ниво превођења.

Ограничење овог истраживања везано је за употребу паралелних корпуса који у овој језичкој комбинацији још увек нису довољно развијени. С обзиром на то да су истраживања паралелних корпуса и за остале језике недовољна мислимо да је корисно и неопходно дати допринос, посебно у области мањих језика, и тиме указати на њихов потенцијал и пробудити интересовање за даља истраживања. Анализа паралелног корпуса омогућила нам је увид у велики број преводилачких решења за сваки еквивалент, и поред тога што корпус који имамо на располагању није репрезентативан јер садржи само једну врсту текстова.

Анализом колоката у монолингвалним корпусима учили смо и потврдили архаичну употребу речи *forestiero* и психолошку компоненту у значењу речи *estraneo*, обе недовољно прецизиране у једнојезичким речницима италијанског језика. Анализом колоката било је такође могуће уочити негативну конотацију анализиране именице посебно у италијанском језику (*straniero*). Реч је о категорији семантичке прозо-дије, посебно интересантној и инспиративној за истраживања лексике из социолингвистичке перспективе.

Корпусна методологија показала се успешном у диференцијацији блиских преводних еквивалената и дефинисању полисемичне лексике и тиме потврдила значај контекста у билингвалној лексикографији за српски и италијански језик. Представљена анализа отвара могућност експериментисања из области лексичког анизоморфизма не само на нивоу вишеструких еквивалената, већ и парцијалне и нулте еквивалентности у српско-италијанској али и италијанско-српској језичкој комбинацији.

Листа референци

- Atkins, Randal 2008: S. B. T. Atkins, M. Rundall, *The Oxford Guide to Practical Lexicography*, New York: Oxford University Press.
- Adamska-Salaciak 2010: A. Adamska-Salaciak, Examining Equivalence, Oxford: *International Journal of Lexicography*, 23/4, Oxford, 387–409.
- Adamska-Salaciak 2014: A. Adamska-Salaciak, Bilingual Lexicography: Translation Dictionaries, u P. Hanks (red.), *International Handbook of Modern Lexis and Lexicography*, Berlin Heidelberg: Springer-Verlag, 1–11.
- De Ćezaris 2018: J. De Cesaris, Polysemy and Sense Extension in Bilingual Lexicography, u J. Ćibej, V. Gorjanc, I. Kosem, S. Krek (red.), *Proceedings of the XVIII EURALEX International Congress: Lexicography in Global Contexts*, Ljubljana: Ljubljana University Press, 663–673.
- Đakoma 2014: L. Giacoma, Quello che i dizionari possono fare: l'esempio dei Dizionari di Tedesco (Giacoma/Kolb –Zanichelli/Klett)”, u A. Abel, C. Vettori, N. Ralli (red.), *The User in Focus. Proceedings of the XVI EURALEX International Congress. 15-19 July 2014*, Bolzano: Institute for Specialised Communication and Multilingualism, 551–562.
- Grandžer 2018: S. Granger, Has Lexicography Reaped the Full Benefit of the (Learner) Corpus Revolution?, u J. Ćibej, V. Gorjanc, I. Kosem, S. Krek (red.), *Proceedings of the XVIII EURALEX International Congress: Lexicography in Global Contexts*, Ljubljana: Ljubljana University Press, 17–24.
- Jakubiček, Kilgarif, i dr. 2013: M. Jakubiček, A. Kilgariff, V. Kovář, P. Rychlý, V. Suchomel, *The Ten Ten corpus family*, https://www.sketchengine.eu/wp-content/uploads/The_TenTen_Corpus_2013.pdf (20. 2. 2020)
- Kaminski 2016: M. Kamiński, Corpus-based Extraction of Collocations for Near Synonym Discrimination, T. Margalitadze, G. Meladze (red.), *Proceedings of the XVII EURALEX International congress, Lexicography and Linguistic Diversity*, Tbilisi: Ivane Javakishvili Tbilisi State University, 367–375.

- Kostić Tomović 2017: J. Kostić-Tomović, *Savremena nemačka leksikografija*, Beograd: Forum za interkulturalnu komunikaciju.
- Liu 2000: H.C. Liou, The electronic bilingual dictionary as a reading aid to EFL learners: Research findings and implications, *Computer-Assisted Language Learning*, 13 (4–5), 467–476.
- Lou 1993: B. Louw, Irony in the Text or Insincerity in the Writer? The Diagnostic Potential of Semantic Prosodies, in M. Baker, G. Francis, E. Tognini-Bonelli (red.), *Text and Technology. In Honour of John Sinclair*, 30–50.
- Ljubešić, Klubička 2014: N. Ljubešić, F. Klubička, {bs,hr,sr}WaC – Web corpora of Bosnian, Croatian and Serbian, <https://www.aclweb.org/anthology/W14-0405.pdf> (10. 3. 2020)
- Marelo 1989: C. Marelo, *Dizionari bilingui, con schede sui dizionari italiani per francese, inglese, spagnolo, tedesco*. Bologna: Zanichelli.
- Margalitaze, Melaze 2016: T. Margalitadze, G. Meladze, Importance of the Issue of PartialEquivalence for BilingualLexicography and Language Teaching, u T. Margalitadze, G. Meladze (red.), *Proceedings of the XVII EURALEX International congress, Lexicography and LinguisticDiversity*, Tbilisi: Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, 787–798.
- Randal, Stok 1992: M. Rundell, P. Stock, The corpus revolution (Part 1), *English Today* 8(2), 9–14.
- Sinkler 1987: J. Sinclair McHardy, *Looking Up – An account of the COBUILD Project in lexical computing*. London: Collins ELT.
- Sinkler 1991: J. Sinclair McHardy, *Corpus, Concordance, Collocation*, Oxford: Oxford University Press.
- Sinkler 2004: J. Sinclair McHardy, *Trust the Text, language, corpus and discourse*. London and New York: Routledge.
- Sinkler, Džons, Dali 2004: J. Sinclair McHardy, S. Jones, R. Daley, *English Collocation Studies: The OSTI Report*, London-New York: Continuum.
- Šipka 2015: D. Šipka, *Lexical conflict. Theory and Practice*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Ten Haken 2016: P. Ten Hacken, Bilingual Dictionaries and Theories of Word Meaning, u T. Margalitadze, G. Meladze (red.), Tbilisi: Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, 61–77.
- Tiedeman 2012: J. Tiedemann, Parallel Data, Tools and Interfaces in OPUS. In Proceedings of the 8th International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'2012)
- Tonjini-Bonelli 2001: E. Tognini-Bonelli, *Corpus Linguistics at Work*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins.
- Zgusta 1971: L. Zgusta, *Manual of Lexicography*. The Hague: Mouton de Gruyter.

Korpusi i rečnici

- deanović, Jernej 1994: M. Deanović, J. Jernej, *Hrvatsko–talijanski rječnik*. Školska knjiga, Zagreb.
- Garzanti, <https://www.garzantilinguistica.it/> (2. 11. 2019)
- Hoepli, https://www.grandidizionario.it/Dizionario_Italiano.aspx?idD=1 (4. 11. 2019)

Il Sabatini Coletti, https://dizionari.corriere.it/dizionario_italiano/ (2. 11. 2019)
Kosović 2002: M. Kosović, Srpsko-italijanski rečnik, Prosveta, Beograd.
Sketch Engine, <http://www.sketchengine.co.uk>. (12. 11. 2020)
Srpska digitalna biblioteka, <http://www.srpskijezik.com/> (2. 11. 2020)
Treccani, <http://www.treccani.it/> (4. 11. 2020)

Olja R. Perišić Arsić

THE DISAMBIGUATION OF TRANSLATION EQUIVALENTS IN BILINGUAL DICTIONARIES: AN EXAMPLE OF THE LEXEME *STRANAC*

Summary

The subject of this paper is the analysis of the lexeme *stranac* and its equivalents in Italian. Traditional bilingual dictionaries have limited space for the disambiguation of equivalents that are sporadically present in the illustrative examples, insufficient for a semantic and functional generalization that would guide the user (Marello 1989). We will start off from the bilingual dictionaries and the three equivalents of the Serbian word *stranac*: *straniero*, *estraneo* and *forestiero* in order to try to define, by using parallel and monolingual corpora, the field of their use as an indispensable indication for the correct consultation of the dictionaries. The aim is to examine the effectiveness of the corpus-based methodology in lexicography in the disambiguation of different equivalents and at the same time confirm the importance of the context for the definition of polysemous words.

Keywords: translation, lexeme *foreigner*, bilingual dictionaries, corpora

Примљен: 4. јануара 2021. године
Прихваћен: 17. марта 2022. године

Листа рецензената

У рецензирању радова пристиглих за објављивање у *Наслеђу 51*, учествовали су:

Др Јелена Суботић, редовна професорка
Државни универзитет Џорџије, Сједињене Америчке Државе
(Georgia State University, USA)

Др Милош Ковачевић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Катарина Мелић, редовна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Душица Тодоровић, редовна професорка
Филолошки факултет у Београду

Др Бошко Сувајџић, редовни професор
Филолошки факултет у Београду

Др Татјана Бијелић, редовна професорка
Филолошки факултет у Бањој Луци

Др Тијана Поповић Млађеновић
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду

Др Мирјана Мишковић-Луковић, редовна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Сања Ђуровић, редовна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Корнелије Квас, редовни професор
Филолошки факултет у Београду

Др Душан Живковић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Бојана Стојановић-Пантовић, редовна професорка
Филозофски факултет у Новом Саду

Др Томислав Павловић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Часлав Николић, редовни професор
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Бојана Вујин, редовна професорка
Филозофски факултет у Новом Саду

Др Бисера Јевтић, редовна професорка
Филозофски факултет у Нишу

Др Славица Гароња Радованац, редовна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Милица Живковић, редовна професорка
Филозофски факултет у Нишу

- Др Жељка Бабић, редовна професорка
Филолошки факултет у Бањој Луци
- Др Рајна Драгићевић, редовна професорка
Филолошки факултет у Београду
- Др Анете Ђуровић, редовна професорка
Филолошки факултет у Београду
- Др Јулијана Вучо, редовна професорка
Филолошки факултет у Београду
- Др Мила Самарџић, редовна професорка
Филолошки факултет у Београду
- Др Снежана Николајевић, редовна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
- Др Маријела Цветић, редовна професорка
Архитектонски факултет у Београду
- Др Ирина Антанасијевић, редовна професорка
Филолошки факултет у Београду
- Др Лидија Делић, научна саветница
Институт за књижевност и уметност у Београду
- Др Слободан Новокмет, научни саветник
Институт за српски језик САНУ у Београду
- Др Љиљана Бањанин, ванредна професорка
Департаман за стране језике и књижевност Универзитета у Торину, Италија
- Др Далибор Кличковић, ванредни професор
Филолошки факултет у Београду
- Др Нермин Вучељ, ванредни професор
Филозофски факултет у Нишу
- Др Милица Спремић Кончар, ванредна професорка
Филолошки факултет у Београду
- Др Марина Јовић, ванредна професорка
Филолошки факултет у Београду
- Др Милка Николић, ванредна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
- Др Јасмина Теодоровић, ванредна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
- Др Марија Лојаница, ванредна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
- Др Јелена Атанасијевић, ванредна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
- Др Тамара Стојановић Ђорђевић, ванредна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Јелена Арсенијевић Митрић, ванредна професорка
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Ивана Вучина Симовић, ванредна професорка
Филолошки факултет у Београду

Др Данијела Ђоровић, ванредна професорка
Филолошки факултет у Београду

Др Душанка Вујовић, ванредна професорка
Филозофски факултет у Новом Саду

Др Ана Јовановић, ванредна професорка
Филолошки факултет у Београду

Др Аница Крсмановић, доценткиња
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Тијана Матовић, доценткиња
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Ана Живковић, доценткиња
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Ивана Пајић, доценткиња
Филозофски факултет у Новом Саду

Др Милена Нешић Павковић, доценткиња
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Бојана Раденковић Шошкић, доценткиња
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Мирјана Даничић, доценткиња
Филолошки факултет у Београду

Др Драгана Радојевић, доценткиња
Филолошки факултет у Београду

Др Снежана Јелесијевић, доценткиња
Филолошки факултет у Београду

Др Даница Недељковић, доценткиња
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Дејан Каравесовић, доцент
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Бранка Миленковић, доценткиња
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Александар Радовановић, асистент са докторатом
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Уредништво / Editorial Board

Др Драган Бошковић, редовни професор / Dragan Bošković, PhD, Full Professor
Главни и одговорни уредник / Editor in Chief

Др Никола Бубања, ванредни професор / Nikola Bujanja, PhD, Associate Professor
Опериативни уредник / Managing editor

Др Ала Татаренко, редовни професор,
Филолошки факултет Универзитета „Иван Франко”,
Лавов, Украјина

Ala Tatarenko, PhD, Full Professor,
Faculty of Philology, "Ivan Franko"
National University of Lviv, Ukraine

Др Александар Јерков, редовни професор,
Филолошки факултет у Београду

Aleksandar Jerkov, PhD, Full Professor,
Faculty of Philology, Belgrade

Др Анђелка Пејовић, редовни професор,
Филолошки факултет у Београду

Anđelka Pejović, PhD, Full Professor,
Faculty of Philology, Belgrade

Др Богуслав Зиелински, редовни професор,
Институт за словенску и класичну филологију,
Универзитет „Адам Мицкјевич”, Познањ, Пољска

Bogusław Zieliński, PhD, Full Professor,
Institute of Slavonic and Classical Philology,
Adam Mickiewicz University, Poznan, Poland

Др Димка Савова, редовни професор,
Факултет за словенску филологију, Софија, Бугарска

Dimka Savova, PhD, Full Professor,
Faculty of Slavic Studies, Sofia, Bulgaria

Др Јелица Стојановић, редовни професор,
Филозофски факултет, Никшић, Црна Гора

Jelica Stojanović, PhD, Full Professor,
Faculty of Philosophy, Nikšić, Montenegro

Др Михај Радан, редовни професор,
Факултет за историју, филологију и теологију,
Темишвар, Румунија

Mihaj Radan, PhD, Full Professor,
Faculty of Letters, History and Theology, Timisoara,
Romania

Др Персида Лазаревић ди Ђакомо, редовни професор,
Универзитет „Г. д Анунцио”, Пескара, Италија

Persida Lazarević di Đakomo, PhD, Full Professor,
The G. d'Annunzio University, Pescara, Italia

Бојан Оташевић, редовни професор,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Bojan Otašević, Full Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Душан Живковић, ванредни професор,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Dušan Živković, PhD, Associate Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Juan Raез Padilla, ванредни професор,
Универзитет у Хаену, Шпанија

Juan Raез Padilla, PhD, Associate Professor,
University of Jaen, Spain

Др Катарина Мелић, редовни професор,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Katarina Melić, PhD, Full Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Maria Luisa Pérez Cañado, ванредни професор,
Универзитет у Хаену, Шпанија

Maria Luisa Pérez Cañado, PhD, Associate Professor,
University of Jaen, Spain

Др Марија Ћирић, ванредни професор,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Marija Ćirić, PhD, Associate Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Данијела Јањић, ванредни професор,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Danijela Janjić, PhD, Associate Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Дејан Каравесовић, доцент,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Dejan Karavesović, PhD, Assistant Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Јелена Петковић, ванредни професор,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Jelena Petković, PhD, Associate Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Марија Лојаница, ванредни професор,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Marija Lojanica, PhD, Associate Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Др Марина Петровић Јилих, доцент,
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Marina Petrović Jilih, PhD, Assistant Professor,
Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Секретар уредништва / Editorial assistant

Јелица Вељовић / Jelica Veljović

Лектор за српски језик / Proofreader for Serbian

Александра Матић / Aleksandra Matić

Лектор за енглески језик / Proofreader for English

Даница Јеротијевић Тишма / Danica Jerotijević Tišma

Ликовно-графичка опрема / Artistic and graphic design

Слободан Штетић / Slobodan Štetić

Технички уредник / Technical editor

Стефан Секулић / Stefan Sekulić

Издавач / Publisher

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац / Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

За издавача / Published by

Зоран Комадина / Zoran Komadina

Декан / Dean

Адреса / Address

Јована Цвијића б.б, 34000 Крагујевац/Jovana Cvijića b.b, 34000 Kragujevac

тел/phone (+381) 034/304-277

e-mail: nasledje@kg.ac.rs

<http://www.filum.kg.ac.rs/> Издаваштво / Часописи / Наслеђе

Жиро рачун (динарски)

840-1446666-07, партија 97

Сврха уплате: Часопис „Наслеђе”

Штампа / Print

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац / Faculty of Philology and Arts, Kragujevac

Тираж / Impression

150 примерака / 150 copies

Наслеђе излази три пута годишње / *Nasleđe* comes out three times annually

Наслеђе је индексирано у ESCI (Clarivate Analytics), ERIH+ и MLA

Nasleđe is indexed in ESCI (Clarivate Analytics), ERIH PLUS, and MLA

Издавање *Наслеђа* финансијски помаже Министарство просвете и науке Републике Србије

Publication of the Journal has been sponsored by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

82

НАСЛЕЂЕ: часопис за књижевност, језик, уметност и културу : Journal of Language, Literature, Art and Culture / главни и одговорни уредник Драган Бошковић. - Год. 1, бр. 1 (2004)- . - Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2004- (Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет). - 24 cm

Три пута годишње.
ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)
COBISS.SR-ID 115085068